

Pravna bitka za zemljište u Stanarima

Stanari leže na lignitu vrijednom šest milijardi maraka. Pravo na eksploataciju ovog ugljena ima firma „EFT – Rudnik i Termoelektrana Stanari“ iza koje stoji energetska grupacija Energy Financing Team (EFT) čiji su većinski vlasnici balkanski trgovac strujom Vuk Hamović i njegov sin Miloš.

Gospodar balkanske struje

EFT-ova firma je vlasnik i zemljišta u Stanarima ispod kojeg se krije rudno bogatstvo. Dio su kupili od mještana, a 267 hektara, odnosno najmanje polovinu zemljišta koje imaju, preuzeli su na osnovu sumnjive transakcije, potpuno besplatno od ranijeg vlasnika – Akcionarskog društva Rudnik nemetala „Stanari“.

Vlada Republike Srpske (RS) je bila većinski vlasnik Akcionarskog društva nad kojim se zadnje dvije godine provodi stečajni postupak pred Okružnim privrednim sudom u Doboju. Pravni zastupnici Akcionarskog društva su u toku postupka pokrenuli tužbu kojom pokušavaju dobiti natrag to zemljište.

Vraćanje zemljišta Akcionarskom društvu, koje prema njihovoj evidenciji vrijedi oko 24 miliona maraka, značilo bi mogućnost plaćanja dugova povjeriocima, odnosno fizičkim i pravnim osobama i institucijama koje u stečajnom postupku traže više od četiri miliona maraka.

Umanjena vrijednost imovine

Adisa Džinić, stečajna sutkinja Okružnog privrednog suda u Doboju, kaže da se svako rješenje o

otvaranju stečajnog postupka dostavlja i tužilaštvu koje može ispitati eventualne nepravilnosti koje su se dogodile u preduzeću prije pokretanja stečajnog postupka.

Problemi Akcionarskog društva Rudnika nemetala „Stanari“ počeli su 2005. godine, u vrijeme kada je preduzeće [poslovalo pod nazivom Rudnik lignita „Stanari“](#). Tada je Vlada RS-a kao njihov većinski vlasnik donijela odluku da se najvredniji dio Akcionarskog društva izdvoji i postane dijelom novoformiranog preduzeća „EFT Group – Rudnik lignita Stanari“.

U njemu je EFT (Holdings) ApS iz Danske imao dvije trećine dionica, dok je Akcionarsko društvo Rudnik lignita „Stanari“ imalo ostalo.

Sudski vještaci Rade Dugić i Mira Vasić procijenili su da imovina koja je izdvojena iz Akcionarskog društva vrijedi 8.670.000 KM. Popisali su pojedinačno opremu i građevinske objekte i naveli zemljište u površini od 18.479 kvadratnih metara. Finansijska dokumentacija Akcionarskog društva pokazuje da su vještaci umanjili vrijednost imovine najmanje za tri puta.

Ipak, na osnovu te procjene oprema i građevinski objekti su postali imovina novoformiranog preduzeća „EFT Group – Rudnik lignita Stanari“, ali zemljište nije uknjiženo na ime novog vlasnika.

Bez vrijedne imovine i većine radnika koji su prešli u novoosnovanu firmu Akcionarsko društvo je nastavilo poslovanje sa 17 radnika u starom restoranu društvene ishrane i sa novim nazivom – Akcionarsko društvo Rudnik nemetala „Stanari“.

Nekadašnji direktor Rudnika Milan Đurić kaže da je restoran

jedno vrijeme pravio ručak za bivše radnike, ali je onda njihov novi poslodavac promijenio praksu: „Oni su svojim ljudima obezbijedili topli obrok putem sendviča. Vi dođete na posao, dobijete sendič-obrok i morate ići raditi“, kaže Đurić.

Nekadašnji direktor AD Rudnik lignita „Stanari“ Milan Đurić smatra da je prodaja imovine Rudnika EFT-u bila dobra trgovina: „Najbolja na prostorima Jugoslavije. Nema bolje!“

U junu 2006. godine Vlada RS-a na čijem je čelu bio Milorad Dodik donijela je odluku da Akcionarsko društvo proda partneru svoj suvlasnički udio koji ima u firmi „EFT Group – Rudnik lignita Stanari“ za iznos od 10,5 miliona maraka.

U Vladinom zaključku je navedeno da bi se tim sredstvima izmirile dospjele obaveze Akcionarskog društva i zaustavila dugovanja koja svakodnevno rastu. Navedeno je, također, i da ne postoji vjerovatnoća da bi neko Akcionarsko društvo kupio u procesu privatizacije, jer je prezaduženo i nema perspektivu u poslovanju.

Vlada RS-a je preporučila da se nakon prodaje udjela ide na likvidaciju ili stečaj Akcionarskog društva. Vladin zaključak je prihvatilo i Upravni odbor i Skupština akcionara Rudnika nemetala „Stanari“.

Đurić u razgovoru za Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) kaže da su novcem dobivenim prodajom suvlasničkog udjela platili neisplaćene plaće radnicima, dio duga za doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje i dio dobavljačima. U međuvremenu su stigle i tužbe po osnovu dugovanja pa je dio novca otišao i na plaćanje sudskih sporova i zatezних kamata. Ostala su neplaćena još najmanje četiri miliona duga. EFT (Holdings) ApS isplatio je u septembru 2006. godine Akcionarskom društvu 10,5 miliona maraka i na taj način je postao jedini vlasnik „EFT Group – Rudnik lignita Stanari“. Kod njih su prešli raditi i ostali radnici iz restorana, a neki su kao Đurić otišli u mirovinu.

Nekoliko mjeseci nakon što su se partneri razišli i kada je Akcionarsko društvo prestalo sa poslovanjem, u januaru 2007. godine, vještakinja Vasić pravi dopunu svog izvještaja u vezi sa zemljom koju je ranije vještačila. Prvobitnoj procjeni zemljišta Vasić dodaje površinu od 267 hektara. Ona je navela da je ta zemlja takozvana otkrivka, odnosno da je zahvaćena tehnološkim postupkom otkopavanja i da tu zemlje i nema pa je samim tim njena vrijednost 0 KM.

Tako je Vasić u dopuni svog izvještaja popisala sve katastarske čestice koje je Akcionarsko društvo imalo u ukupnoj površini od oko 269 hektara. Površinu od 267 hektara je procijenila na 0 KM, a ostalo je procijenila na nešto manje od milion maraka.

Prema finansijskoj dokumentaciji Akcionarskog društva, njihovo zemljište je vrijedilo oko 24 miliona maraka. Zemljište se nalazi na dijelu rezervi lignita u količini od najmanje 100 miliona tona, što je prema trenutnoj tržišnoj vrijednosti

bogatstvo od oko šest milijardi maraka.

CIN otkriva da je Vasić kao otkrivku popisala i zemljište koje nije zahvaćeno otkrivanjem, budući da se nalazi ispod restorana društvene ishrane. To je zemljište zajedno sa objektom opterećeno hipotekarnim kreditom u visini od 244.000 KM, ranije podignutim kod Hypo banke.

Bivši direktor Đurić kaže da je kredit iskorišten za nabavku dampera i vozila koja su otišla u vlasništvo novog preduzeća.

Vasić odbija razgovarati sa novinarima CIN-a. „Ništa vam o tome ne mogu reći“, kazala je prije nego što je poklopila slušalicu. U EFT-u kažu da je to bila greška i kada je otkrivena, ostavili su to zemljište bivšem partneru. Ostale katastarske čestice su upisane kao vlasništve „EFT Group – Rudnik lignita Stanari“. Ta firma od 2008. godine posluje pod nazivom „EFT – Rudnik i Termoelektrana Stanari“.

Javno dobro za kineski kredit

Pokrenut stečaj

Imovina Akcionarskog društva postala je predmetom rasprave u toku njegovog stečajnog postupka koji je otvoren prije dvije godine pred Okružnim privrednim sudom u Doboju.

Marko Dragić, advokat iz Odžaka koji zastupa bivše članove UO-a AD Rudnik nemetala „Stanari“, zatražio je u toku postupka od stečajne upraviteljice Svetlane Popović da poništi postupak prijenosa imovine sa vlasništva Akcionarskog društva na novog vlasnika. To mu je omogućeno Zakonom o stečajnom postupku RS-a kojim se može poništiti postupak u kojem je stečajni dužnik odustao od svoje imovine a da za to nije primio odgovarajuću naknadu.

Advokat Marko Dragić je podnio tužbu protiv firme

„EFT – Rudnik i Termoelektrana Stanari“
kojom traži da vrate 267
hektara zemljišta koje su
besplatno pruzeli od
Akcionarskog društva Rudnik
lignita „Stanari“.

Međutim, Popović je taj zahtjev odbila. U razgovoru za CIN ona kaže da je isknjiženo sve zemljište koje je Rudnik imao, ali da se sve događalo na osnovu odluka organa upravljanja i da su provedene zakonske procedure.

Takav odgovor nije zadovoljio advokata Dragića, ali ni neke druge pravne zastupnike u ovom postupku pa je Dragić u ime Akcionarskog društva pokrenuo tužbu protiv „EFT – Rudnik i Termoelektrana Stanari“. On tužbom traži da se 267 hektara zemljišta vrati u posjed Akcionarskog društva. U tužbi je navedeno da je vještak Vasić imala očitu namjeru da EFT-u osigura materijalnu korist.

Tužba je podnesena Okružnom privrednom sudu u Doboju koji se mora o tome očitovati. Iz ovog suda su upitili novinarima dopis da tužba neće utjecati na tok stečajnog postupka, ali da pravosnažna presuda može utjecati. Predstavnici „EFT – Rudnik i Termoelektrana Stanari“ ne želi odgovarati na pitanja novinara u vezi sa ovom tužbom.

Pokušaj naplate potraživanja

Stečajna upraviteljica
Svetlana Popović smatra da
nema osnova da se poništi
prijenos imovine
Akcionarskog društva u
vlasništvo „EFT – Rudnik i
Termoelektrana Stanari“.

Povjerioci, odnosno fizička i pravna lica te institucije RS-a – Porezna uprava RS-a, Ministarstvo finansija RS-a te Fond penzijsko-invalidskog osiguranja – pokušavaju u toku stečajnog postupka naplatiti više od četiri miliona duga koje im Akcionarsko društvo duguje za doprinose ili ranije isporučenu robu i usluge.

Njihovi dugovi mogu se isplatiti i od imovine Akcionarskog društva, ali ono što je ostalo, malo vrijedi. Prema procjeni vještaka Dragana Danilovića, imovina vrijedi nešto više od 400.000 KM, a sastoji se od restorana društvene ishrane sa pripadajućim inventarom i zemljištem na kojem se objekt nalazi te starim automobilom. Upraviteljica Popović planira prodaju pokretne imovine društva prikupljanjem zatvorenih ponuda.

Povjerioci će svoja dugovanja moći naplatiti i ako Akcionarsko društvo naplati svoje dugove za ranije prodani lignit. Nekada davno Rudnik je isporučio lignit kompaniji „Incel“ Banja Luka, ali ga nikada nije naplatio. Dug sa kamatama je premašio cifru od pet miliona maraka.

Rajko Stokić, advokat iz Doboja, izjavio je u toku stečajnog postupka da nije izvršen zakonit prijenos 267 hektara zemljišta na novog vlasnika i da bi o tome trebali informisati tužilaštvo.

Stečajni postupak nad imovinom Akcionarskog društva u Stanarima traje dvije godine. Prema informacijama Glavne službe za reviziju javnog sektora RS-a, svaki treći stečajni postupak u ovom entitetu traje duže od dvije godine, a svaki četvrti stečajni postupak se zaključi prodajom imovine stečajnog dužnika i diobom novačnih sredstava povjeriocima.

Isti izvor navodi da su stečajni postupci nad akcionarskim društvima sa dugogodišnjom platežnom nesposobnošću, kao što je slučaj sa Stanarima, zaključeni zbog nedostatka ili nedovoljnosti stečajne mase, odnosno bez podjele sredstava povjeriocima.

„U ovom postupku je velika vjerovatnoća da povjerioci budu oštećeni“, kaže advokat Rajko Stokić koji zastupa firmu „Timeł Company“ d.o.o. Banja Luka koja iz ovog postupka očekuje isplatu oko milion maraka za usluge koje je preduzeće pružalo rudniku.